

Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Europa inwestująca w obszary wiejskie.

**Raport z warsztatów realizowanych
w ramach projektu, pn.
"Aktywizacja mieszkańców Gminy Chęciny
poprzez organizację warsztatów
i wyjazdu studyjno-integracyjnego"
dofinansowanego przez Lokalną Grupę Działania
"Perły Czarnej Nidy"**

PREZES
Chęcińskiego Uniwersytetu
Trzeciego Wieku
Zenona Dołężowska

Dorota Czesak
Październik 2017

**CHĘCIŃSKI UNIWERSYTET
TRZECIEGO WIEKU**
20-060 Chęciny, ul. Armii Krajowej 18A
tel. 41-31-51-097, Regon 364887047
NIP 959-19-74-358

Cele projektu

Celem projektu było włączenie mieszkańców gminy Chęciny w proces rozwoju regionu poprzez zaangażowanie ich w identyfikację i rozwiązywanie lokalnych problemów. Współpraca wzmocni wzajemne relacje, zaufanie, co doprowadzi do osiągnięcia korzyści społecznych, a w przyszłości również ekonomicznych. W ramach projektu zostały przeprowadzone warsztaty pn. „Lokalne zasoby, problemy i sposoby ich rozwiązania, z uwzględnieniem informacji o możliwościach korzystania z nich przez osoby w podeszłym wieku (potrzeby i oczekiwania korzystających z nich osób)” oraz wyjazd studyjno-integracyjny dla mieszkańców Gminy Chęciny do gminy Wieliczka i Niepołomice.

Wyjazd studyjno-integracyjny

Gmina Wieliczka i Niepołomice były celem wyjazdu studyjno-integracyjnego, który odbył się 27 września 2017r. w ramach projektu „Aktywizacja mieszkańców Gminy Chęciny poprzez organizację warsztatów i wyjazdu studyjno-integracyjnego”, dofinansowanego przez Lokalną Grupę Działania „Perły Czarnej Nidy”.

Pierwszym celem wyjazdu była ferma strusi znajdująca się pod Puszczą Niepołomiczką. Ferma ta była przykładem w jaki sposób pojedynczy mieszkańcy mogą wpływać na atrakcyjność własnej gminy oraz jej rozwój. Ferma prowadzona przez małe gospodarstwo, udowadnia, że sami mieszkańcy mają możliwość realizowania własnych pomysłów wpływających na cały region.

Kolejnym punktem programu była wizyta w Zamku Królewskim w Niepołomicach, zwanym „drugim Wawelem”. Zamek został wybudowany na rozkaz króla Kazimierza Wielkiego. W okresie powojennym budowla popadała w ruinę. Na początku lat 90., Zamek stał się własnością Gminy Niepołomice. Wówczas przystąpiono do kompleksowych prac renowacyjnych. Po kilku latach remontów oraz prac adaptacyjnych, królewska siedziba odzyskała swą dawną świetność. Obecnie Zamek jest turystyczną perłą. W komnatach zamkowych można zobaczyć wspaniałe galerie malarstwa i rzeźby: Sukiennice w Niepołomicach 2 - znane i nieznanie, sztuka polska z XIX wieku ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie oraz zwiedzić wystawy stałe i czasowe, m.in. wystawę trofeów myśliwskich. Ponadto, odbywają się tam również recitale, koncerty, spektakle czy pokazy rycerskie.

Następnym punktem była Wieliczka, gdzie uczestnicy wyjazdu spotkali się z przedstawicielem LGD Powiat Wielicki, panem Karolem Szybińskim, który opowiedział o rozwoju obszarów wiejskich oraz budowaniu produktów turystycznych na przykładzie działań realizowanych ze środków LGD.

Ostatnim celem wyjazdu była Kopalnia Soli w Wieliczce. Kopalnia Soli w Wieliczce jest doskonałym przykładem zagospodarowania lokalnych zasobów na cele nie tylko turystyczne, ale także biznesowe, czy uzdrowiskowe oraz gastronomiczne. Kopalnia ponadto, nadal ma charakter przedsiębiorstwa, skąd jest wydobywana sól na cele m.in. farmaceutyczne, kosmetyczne, czy

spożywcze. Stanowi miejsce pracy dla mieszkańców Wieliczki oraz ościennych miejscowości.

Wizyta w Niepołomicach i Wieliczce była doskonałym przykładem, że prawidłowo prowadzona opieka nad zabytkami pozwala na stworzenie wspaniałego produktu turystycznego, chętnie odwiedzanego przez turystów, ale także ludzi biznesu.

Warsztaty

Warsztaty „Lokalne zasoby, problemy i sposoby ich rozwiązania, z uwzględnieniem informacji o możliwościach korzystania z nich przez osoby w podeszłym wieku (potrzeby i oczekiwania korzystających z nich osób)”, odbyły się 10.10.2017 r. w Centrum Kultury i Sportu w Chęcinach. W warsztatach wzięło udział 84 mieszkańców gminy Chęciny w tym 18 mieszkańców poniżej 35 roku życia. Szeroki przedział wiekowy pozwolił na integrację mieszkańców oraz przedstawienie problemów i sposobów ich rozwiązywania z perspektywy osób młodych (również do 18 roku życia) oraz osób starszych. Zanim zostały przeprowadzone warsztaty dokonano analizy zasobów gminy Chęciny.

Gmina Chęciny podzielona jest na:

18 sołectw (26 miejscowości) i są to:

- 1 Sołectwo Bolmin (4 miejscowości: Bolmin, Jedlnica, Milechowy, Wymysłów)
- 2 Sołectwo Gościniec
- 3 Sołectwo Korzecko
- 4 Sołectwo Lipowica
- 5 Sołectwo Łukowa
- 6 Sołectwo Miedzianka
- 7 Sołectwo Mosty
- 8 Sołectwo Ostrów
- 9 Sołectwo Podpolichno (3 miejscowości: Podpolichno, Charężów i Zacisze)
- 10 Sołectwo Polichno
- 11 Sołectwo Przymiarki
- 12 Sołectwo Radkowiec
- 13 Sołectwo Skiby
- 14 Sołectwo Starochęciny (3 miejscowości: Starochęciny, Wrzosey i Podzamcze)
- 15 Sołectwo Siedlce
- 16 Sołectwo Tokarnia
- 17 Sołectwo Wojkowiec (2 miejscowości: Wojkowiec i Lelusin)
- 18 Sołectwo Wolica

oraz Miasto Chęciny podzielone na:

- 1 Chęciny i Osiedle Północ
- 2 Czerwona Góra
- 3 Osiedle Sosnówka
- 4 Sitkówka
- 5 Zelejowa

Liczba ludności wynosi 15014 (stan na 2015 rok)

Z terenu gminy Chęciny w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego jest wpisane 44 zabytki, które występują w mieście Chęciny i na terenie sołectw: Bolmin, Korzecko, Starochęciny, Tokarnia.

Zasoby turystyczne gminy Chęciny

- Zamek Królewski - wzniesiony na grzbiecie skalistego wzgórza (367 m. n.p.m.), na przełomie XIII i XIV wieku. jest jednym z najczęściej odwiedzanych zabytków tego typu w Polsce. Potężne baszty dominują nad okolicą i widoczne są już z trasy biegnącej do Krakowa. Do dziś zachował się pełen obwód zewnętrznych murów obronnych, dwie wieże, baszta i fundamenty budynków mieszkalnych. W wieży wschodniej mieści się punkt widokowy, skąd przy ładnej pogodzie widać wierzchołki Tatr.
 - Kościół parafialny pw. Św. Bartłomieja z XIV w. w Chęcinach
 - Kościół i Klasztor Sióstr Bernardynek z XVII w. w Chęcinach -
 - Kościół i klasztor Ojców Franciszkańców z XIV w. w Chęcinach
 - Zabytkowa kamienica Niemczówka z XVI w. w Chęcinach
 - Zabytkowa Synagoga z XVII w. w Chęcinach
 - Dwór Starostów Chęcińskich w Podzamczu Chęcińskim z XVII w.
 - Park Etnograficzny w Tokarni
 - Muzealna Izba Górnictwa Kruszcowego w Miedziance
 - Centrum Naukowo-Technologiczne w Podzamczu Chęcińskim
- ***Zasoby przyrodnicze gminy Chęciny:***
 - Rezerwat przyrody Jaskinia Raj
 - Jaskinia Piekło koło Skib
 - Jaskinia Piekło koło Milechowy
 - Rezerwat przyrody Góra Zelejowa
 - Rezerwat przyrody Góra Żakowa
 - Rezerwat przyrody Góra Miedzianka
 - Kamieniołom Zygmuntówka

- Obszar Natura 2000 Wzgórza Chęcińsko-Kieleckie PLH260041
- Rzeka Czarna Nida
- **Zasoby społeczne gminy Chęciny:**
 - Ośrodek Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych „SAN DAMIANO”
 - Chęciński Uniwersytet Trzeciego Wieku
 - Koła Gospodyń Wiejskich
 - Punkty przedszkolne
 - Szkoły podstawowe
 - Ochotnicze Straże Pożarne
 - Klub Seniora
 - Drużyna rycerska
 - Inne stowarzyszenia zarejestrowane na terenie gmin
- **Zasoby gospodarcze i infrastruktura gminy Chęciny**
 - Nowoczesna hala widowiskowo-sportowa
 - Dogodne położenie komunikacyjne na styku drogi krajowej i wojewódzkiej
 - Świetlice, place zabaw, boiska, orlik
 - Tereny budownictwa mieszkaniowego
 - Kopalnie

Kolejna część warsztatów polegała na określeniu przez mieszkańców ich potrzeb i problemów oraz sposób ich rozwiązywania, wykorzystując istniejące już zasoby:

<i>Problemy</i>	<i>Sposób rozwiązania</i>	<i>Zasoby</i>
Nie dostosowanie rezerwatów znajdujących się na terenie gmin do osób starszych oraz dzieci, a także dla turystów. Rezerваты są trudno dostępne, istnieją ograniczenia możliwości ich zwiedzania.	Uporządkowanie i udostępnienie niebieskiego szlaku turystycznego, ustawienie oznaczeń, tablic informacyjnych, ławeczek na szlaku, wybudowanie platform widokowych na Górze Zelejowa, z których można by było podziwiać widok na królewskie miasto Chęciny oraz Grzywy Korzeczkowskie i Grząby Bolmińskie	Zasoby przyrodnicze
Brak miejsc do organizacji spotkań integracyjnych dla	Budowa wiat grillowych (między innymi w miejscowości Zelejowa)	Place zabaw, tereny przyszkolne,

<p>mieszkańców, szczególnie miejscowości Zelejowa.</p>	<p>dostawianie na przykład na placach zabaw siłowni zewnętrznych oraz stołów do gry w szachy, pozwalając na integrację dzieci podczas zabawy, a także rodziców i opiekunów przyprawdzających dzieci</p>	<p>niezagospodarowane działki należące do gminy</p>
<p>Niedostateczny poziom wiedzy dotyczącej historii miasta, niski poziom identyfikacji mieszkańców z historią gminy</p>	<p>Doposażenia drużyny rycerskiej w stroje z XV, XVI i XVII w. (buty, zbroje, pistolety), zorganizowanie cyklu szkoleń dla członków drużyny dotyczących doskonalenia umiejętności: sztuki walki, tańca, kaligrafii, czerpania papieru oraz warsztatów dotyczących zawodów dawnych, kompleksowego zorganizowania turnieju rycerskiego podczas, którego widzowie mogliby poczuć się jak w czasach średniowiecza, a członkowie drużyny rycerskiej mieliby możliwość uczenia mieszkańców m.in. tańca, czy elementów sztuk walki z okresu średniowiecza.</p>	<p>Drużyna rycerska</p>
<p>Niedostateczny poziom zaangażowania społecznego, dezintegracja społeczna, podział między młodzież a osoby starsze, brak wzajemnej komunikacji, prezentowania potrzeb, wzajemne niezrozumienie</p>	<p>Zorganizowanie cyklu spotkań integracyjnych w partnerstwie ze szkołami z terenu gminy oraz Chęcińskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku, mające na celu integrację społeczną, usuwanie podziałów między osobami młodymi oraz starszymi. Podczas spotkań obie strony miałyby możliwość lepszego wzajemnego poznania oraz rozpoznania i zrozumienia własnych potrzeb. Spotkania oparte o spotkania ze specjalistami z zakresu m.in. psychologii, stworzenie wspólnego projektu przez szkoły oraz CHUTW. Tworzenie miejsc do wzajemnych spotkań lub doposażenie istniejących</p>	<p>Chęciński Uniwersytet Trzeciego Wieku, Klub Seniora, Szkoły podstawowe, Koła Gospodyń Wiejskich</p>

	<p>już w świetlic, m.in. w komputery, flipcharty, rzutniki, tablice, pozwalające na realizację wykładów lub warsztatów.</p> <p>Integrowanie gminy poprzez sport i zajęcia sportowe. Doposażenie klubów sportowych oraz szkół, hali „Pod Basztami” w nowe przyrządy do ćwiczeń, sprzęty nagłaśniające (służące do organizacji zajęć z muzyką). Doposażenie przyczyni się do organizacji m.in. zajęć międzypokoleniowych, kursów tańca, organizacji imprez sportowych, w których będą mogły wziąć udział osoby w różnym przedziale wiekowym.</p>	
<p>Niedostateczne dostosowanie zasobów Chęcin - zabytków do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.</p>	<p>Ustawienie większej ilości ławek w najbardziej popularnych punktach turystycznych tj. Rynek Górny, Rynek Dolny oraz przy głównym wejściu na Zamek; zamontowanie barierek przy zejściu z zamku w stronę kościoła pw. Św. Bartłomieja, budowanie podjazdów oraz barierek przy wejściach do najważniejszych zabytków gminy.</p> <p>Stworzenie szlaku turystycznego dla osób niedowidzących, poprzez stworzenie makiet m.in. Zamku Królewskiego, Niemczówki, Klasztoru Franciszkanów, czy Synagogi oraz napisów informacyjnych zawierających krótkie opisy eksponowanych obiektów w alfabecie Brajla w dwóch wersjach językowych - polskiej i angielskiej.</p> <p>Lepszy dostęp do toalet publicznych, udostępnienie toalety na Górnym Rynku z barierkami ułatwiającymi korzystanie.</p>	<p>Zasoby turystyczne Chęcin</p>

Niedostateczny poziom zaangażowania stowarzyszeń znajdujących się na terenie gminy Chęciny	Aktywizowanie stowarzyszeń znajdujących się na terenie gminy, poprzez włączenie ich w organizację imprez, warsztatów skierowanych do mieszkańców gminy oraz doposażanie stowarzyszeń w m.in. stroje regionalne (w zależności od statusu i zgłoszonego zapotrzebowania), tak aby chętniej działały na rzecz gminy.	Inne stowarzyszenia zarejestrowane na terenie gmin
Degradacja zabytków gminy, niedostateczne wykorzystanie atrakcji znajdujących się na terenie gminy	Ochrona zabytków, poprzez ich renowację i odnowę, tworzenie informatorów oraz map promujących gminę i ułatwiających poruszanie się po gminie osobom zwiedzającym	Zasoby turystyczne Chęcin

Ostatnim elementem warsztatów była degustacja potraw przygotowanych przez Koła Gospodyń Wiejskich. Udowadniając, tym samym uczestnikom warsztatów, że zasoby można rozumieć szeroko, także jako dziedzictwo kulinarne. Poprzez prezentacje dań pochodzących z regionu, członkinie KGW przypominają przede wszystkim uczestnikom poniżej 35 roku życia zwyczaje i tradycje pochodzące sprzed wielu lat.

W wyniku realizacji warsztatów wzrosło wśród mieszkańców uczestniczących w warsztatach zainteresowanie sprawami społecznymi oraz problemami gminy. Wskazano potrzebę realizacji podobnych warsztatów, które pozwolą na większą aktywizację oraz pobudzą mieszkańców do zaangażowania się w sprawy swojej gminy. Wskazywano, że wyjazd był istotnym elementem, który miał wpływ na prezentowane pomysły. Wyjazd przyczynił się do uświadomienia w jaki sposób można wykorzystywać lokalne zasoby. Mieszkańcy wskazywali, że istniejące zasoby mogą być jeszcze lepiej wykorzystywane do tworzenia warunków do wzmocnienia integracji społecznej, aktywizacji mieszkańców.

Fotorelacja z warsztatów

